

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, III-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
III-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

DUAL TA'LIM ASOSIDA TEXNIKA FANLARINI O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH: ELEKTR ENERGETIKASI TA'LIMI MISOLIDA.....	14
Zoxidov Ikboljon Zokirjonovich	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING SAVDO HAJMINI OSHIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	20
Raxmonova Feruza Musakulovna	
MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT ARALASHUVINING IQTISODIY ASOSLARI	27
Yerjanov Shohrux Kabil o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ РИСКОВ НА ПРОДОВОЛЬСТВЕННУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	34
Нуруллаева Гулнара Коптлеуовна	
KORPORATIV BOSHQARUVDA NOMOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	39
Akmaljon Valijonov	
BYUDJET TASHKIOTLARIDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARINING HISOB, NAZORAT VA ICHKI AUDIT OBYEKTI SIFATIDAGI IQTISODIY MAZMUNI	43
Abdulazizov Aziz Anvar o'g'li	
MAMLAKATIMIZ KOMPANIYALARI BOSHQARUV JARAYONLARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHDAGI MUAMMOLAR.....	49
To'ychiboyev Nozimjon Soliyevich	
TIJORAT BANKLARIGA KAPITAL BOZORI ORQALI INVESTITSIYALARNI JALB QILISH YO'LLARI.....	58
Qurbonova Vazira Ravshan qizi	
MEVA-SABZAVOTCHILIK KOOPERATSIYALARINI MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMINI BAHOLASHNING INSTITUTIONAL-MOLIYAVIY INTEGRAL INDEKSI	62
Bobojonova Shahnoza Otaxonovna	
DUNYODA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING ZAMONAVIY STRATEGIYALARI	69
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ И ВОЗМОЖНОСТИ АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	73
Муминжонов Анварбек Сайфитдин угли	
ANSWERING BUYER CARBON-DATA REQUESTS: A MINIMUM ACCOUNTING CONTOUR FOR SECOND-TIER EXPORTERS IN EMERGING ECONOMIES.....	82
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	89
No'manov Javoxir Olimjon o'g'li	
ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДОВ ДЕГУРВА И ГЛОБАЛЬНОГО СЛОЯ НАСЕЛЁННЫХ ПУНКТОВ ПРИ КЛАССИФИКАЦИИ ТЕРРИТОРИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН ПО СТЕПЕНИ УРБАНИЗИРОВАННОСТИ	96
Салимова Юлдуз Исаковна	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDII SAMARADORLIGINI BAHOLASH: RAQAMLI INFRASTRUKTURA VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	105
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	

O'ZBEKISTON MINTAQALARINING IQTISODIY RIVOJLANISH DARAJASINI KOMPLEKS BAHOLASH VA HUDUDLARARO TAFOVUTLARNI ANIQLASH	112
Ismatov Fazliddin Ibodovich	
QURILISH SOHASIDAGI KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	117
Yunusov Abduvoxid Abdukarimovich	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ЭКОНОМИКИ НАВОИЙСКОЙ ОБЛАСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	124
Рахмонов Мирвохид Ражабович	
ADVANCING SUSTAINABLE AND GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN THROUGH BILATERAL CARBON CREDITING MECHANISMS	133
Dilfuza Arifkhodjaeva	
Gulchekhra Nematullayeva	
Bakhtiyor Pulatov	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT XARIDLARINI TASHKIL ETISHNING AMALDAGI MEKANIZMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	141
Kurbonbekov Sardorbek Ravshanovich	
O'ZBEKISTON BANLARINIGKING YASHIL BANK MAHSULOTLARI TASHKIL QILISH MEKANIZIMLARI VA ULARNING BANK IQTISODIY SAMARADORLIGINI SALBIY TA'SIR QILMAGAN HOLATDA MAHSULOTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIK TA'MINLASH YO'LLARI	150
Nuriddinov Murodjon Nuriddin o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ МАЛООБЕСПЕЧЕННЫХ СЕМЕЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	156
Асомиддинова Музейянон Абдурахмон кизи	
AHOLI TURMUSH FAROVONLIGI VA KAMBAG'ALLIK KATEGORIYALARINING NAZARIY-METODOLOGIK EVOLYUTSIYASI HAMDA ZAMONAVIY BOSHQARUV KONSEPSIYALARI	164
Negmatullayeva Zarina Baxodirovna	
IQTISODIYOTDA OZIQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISH VA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI	171
Siddiqov Zoxid Tulkunovich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING KOMPLEKS IQTISODIY RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH VA MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	178
Madrahimova Onajon Javlon qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTI TARMOQLARINING YUQORI MALAKALI KADRLARGA BO'LGAN TALABINI SAMARALI QONDIRISHDA OLIY VA PROFESSIONAL TA'LIM INTEGRATSIYASINI TA'MINLASH ZARURIYATI	184
Nizamov Aslitdin Badreddinovich	
SUDLARNI MOLIYAVIY JIHATDAN BOSHQARISHNING XUSUSIYATLARI	191
Toshev Yigitali Boboqulovich	

SUDLARNI MOLIYAVIY JIHATDAN BOSHQARISHNING XUSUSIYATLARI

Toshev Yigitali Boboqulovich

Oliy sud huzuridagi Departament direktori o'rinbosari

Mustaqil izlanuvchi

Email: Yigitali0886@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy va huquqiy xususiyatlari tadqiq etilgan. Sud hokimiyatining mustaqilligi nafaqat protsessual va tashkiliy mustaqillikni, balki uning yetarli va barqaror moliyaviy resurslar bilan ta'minlanishini ham taqozo etadi. Maqolada sudlarni moliyalashtirishning budjetliligi, moliyaviy mustaqillik, mablag'larni maqsadli rejalashtirish, shaffoflik, yetarlilik, xarajatlar samaradorligi va moliyaviy nazorat kabi asosiy tamoyillari tizimlashtirilgan. Shuningdek, sudlarning budjet so'rovini shakllantirish, budjet mablag'larini taqsimlash va tasarruf etish, moddiy-texnik ta'minot, sudyalarning va sud apparati xodimlarining mehnatiga haq to'lash, raqamli infratuzilmani moliyalashtirish hamda moliyaviy samaradorlikni baholash bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: sud hokimiyati, moliyaviy boshqaruv, sudlarni moliyalashtirish, davlat budjeti, budjet so'rovi, moliyaviy mustaqillik, budjet samaradorligi, sud xarajatlari, raqamlashtirish.

Abstract: This article examines the organizational-economic and legal aspects of the financial management of courts. The independence of the judiciary requires not only procedural and organizational independence but also the provision of adequate and stable financial resources. The article systematizes key principles of court financing, such as reliance on the state budget, financial independence, targeted fund planning, transparency, adequacy, cost-efficiency, and financial oversight. Furthermore, proposals have been developed regarding the formulation of budget requests, the allocation and management of budget funds, material and technical support, the remuneration of judges and court staff, the financing of digital infrastructure, and the assessment of financial efficiency.

Key words: judiciary, financial management, court financing, state budget, budget request, financial independence, budget efficiency, court expenses, digitalization.

Аннотация: В данной статье рассматриваются организационно-экономические и правовые особенности финансового управления судами. Независимость судебной власти требует не только процессуальной и организационной независимости, но и обеспечения ее достаточными и стабильными финансовыми ресурсами. В статье систематизированы основные принципы финансирования судов, такие как бюджетирование, финансовая независимость, целевое планирование средств, прозрачность, достаточность, рентабельность и финансовый контроль. Также разработаны предложения по формированию бюджетного запроса судов, распределению и использованию бюджетных средств, материально-техническому обеспечению, вознаграждению судей и сотрудников судов, финансированию цифровой инфраструктуры и оценке финансовой эффективности.

Ключевые слова: судебная власть, финансовое управление, финансирование судов, государственный бюджет, бюджетный запрос, финансовая независимость, эффективность бюджета, судебные издержки, цифровизация.

KIRISH

Sud hokimiyati davlat hokimiyatining mustaqil tarmog'i sifatida fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, qonuniylikni ta'minlash hamda nizolarni xolis va adolatli hal etishning institutsional kafolati hisoblanadi. Sudlarning ushbu vazifalarni samarali bajarishi ularning protsessual mustaqilligi bilan bir qatorda yetarli, barqaror va oqilona tashkil etilgan moliyaviy ta'minot tizimiga ham bevosita bog'liq.

Sudyaning muayyan ishni ko'rib chiqishda mustaqilligi qonun bilan kafolatlangan bo'lsa-da, sud tizimining binolar, axborot texnologiyalari, xavfsizlik, sud apparati, arxiv, elektron hujjat aylanishi va boshqa infratuzilma bilan ta'minlanishi moliyaviy resurslarga bog'liq. Shu sababli sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarishni oddiy budjet xarajatlarini boshqarish sifatida emas, balki sud hokimiyati mustaqilligini ta'minlovchi institutsional mexanizm sifatida qarash maqsadga muvofiq.

O'zbekistonda sudlarni moliyaviy boshqarish tizimi so'nggi yillarda institutsional jihatdan takomillashib bormoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-yanvardagi "Sud organlari faoliyatini moliyalashtirish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6134-son¹ Farmoni bilan 2021-yildan Konstitutsiyaviy sud, Oliy sud, Sudyalari oliy kengashi, quyi sudlar sudyalari va tegishli apparatlar faoliyatini davlat budjeti mablag'lari hisobidan moliyalashtirish tizimi kuchaytirildi [1].

O'zbekiston Respublikasining 2026-yil 11-sentyabrdagi "Sud hokimiyati organlari faoliyatini moliyalashtirish to'g'risida"gi O'RQ-1177-son² Qonuni esa ushbu munosabatlarni alohida qonun darajasida tizimlashtirdi [2]. Qonun sudlarni moliyalashtirishning qonuniylik, ochiqlik, shaffoflik, moliyaviy resurslarning yetarliligi va sudlar faoliyatining moliyaviy mustaqilligi tamoyillarini belgiladi.

Mazkur o'zgarishlar sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarish masalasining ilmiy va amaliy ahamiyatini yanada oshiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarish masalasi davlat moliyasi, sud mustaqilligi, davlat boshqaruvi samaradorligi va institutsional iqtisodiyot kesishmasida shakllanuvchi kompleks ilmiy yo'nalish hisoblanadi. Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ushbu yo'nalishda tadqiqotlarni shartli ravishda beshta asosiy yondashuvga ajratish mumkin: 1) sudlarning moliyaviy mustaqilligi; 2) budjetni shakllantirish va taqsimlash; 3) natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirish; 4) xarajatlar va sud samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlik; 5) raqamlashtirish va moliyaviy resurslar samaradorligi.

Sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarishning nazariy asosi, avvalo, sud mustaqilligi va moliyaviy xavfsizlik o'rtasidagi bog'liqlikka borib taqaladi.

Jahon banki tadqiqotlarida sud budjetini shakllantirishda ikki maqsad — fiskal mas'uliyat va sud mustaqilligi o'rtasida muvozanat zarurligi ta'kidlangan. Sud tizimi uchun yetarli resurslar ajratilmasligi uning institutsional imkoniyatlarini cheklashi mumkin, biroq moliyaviy resurslardan foydalanish ustidan hisobdorlik va nazorat mexanizmlari ham mavjud bo'lishi kerak [3].

Bu yondashuv sudlarni moliyalashtirishni oddiy budjet xarajati emas, balki sud hokimiyati mustaqilligining iqtisodiy kafolati sifatida qarash zarurligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda 2026-yil 11-sentyabrda qabul qilingan "Sud hokimiyati organlari faoliyatini moliyalashtirish to'g'risida"gi O'RQ-1177-son Qonuni ham aynan shu yondashuvni huquqiy jihatdan mustahkamladi. Qonun sudlarni moliyalashtirish faqat Davlat budjeti hisobidan amalga oshirilishini va moliyalashtirish odil sudlovni to'liq hamda mustaqil amalga oshirish imkonini ta'minlashi kerakligini belgilaydi [2].

Sud budjetini boshqarish bo'yicha maxsus ilmiy tadqiqotlar orasida Federica Viapiana ishlari alohida ahamiyatga ega. Viapiana sudlarda natijaga asoslangan budjetlashtirish mexanizmlarini tahlil qilgan. Muallifning fikricha, budjetni sud faoliyati natijalari bilan bog'lash shaffoflik, hisobdorlik va resurslarni oqilona taqsimlashni kuchaytirishi mumkin. Biroq sudlar uchun oddiy ishlab chiqarish korxonasiga xos "ko'proq natija = ko'proq moliyalashtirish" mexanizmini to'g'ridan-to'g'ri qo'llash sudyalarni ishlarni tezroq ko'rishga ortiqcha undashi va sifat ko'rsatkichlarini ikkinchi o'ringa tushirishi mumkin [4].

Bu xulosa sudlarni moliyaviy boshqarishda juda muhim metodologik masalani keltirib chiqaradi: sud moliyaviy samaradorligi faqat ko'rilgan ishlar soni bilan emas, balki ishlarning murakkabligi, ko'rish muddati, qarorlar sifati, fuqarolar uchun ochiqlik va protsessual kafolatlar bilan birgalikda baholanishi kerak.

Viapiananing 2020-yildagi tadqiqotida Italiya, Finlyandiya va Niderlandiyadagi sud budjetlarini taqsimlash modellari qiyoslangan. Muallif ratsional va shaffof moliyalashtirish mezonlari sudlar o'rtasida resurslarni adolatli taqsimlash uchun muhim ekanini ta'kidlaydi (1-jadval) [6].

1-jadval. Sudlarni moliyaviy boshqarish bo'yicha asosiy ilmiy manbalar³

t/r	Muallif /tashkilot	Yil	Tadqiqot yo'nalishi	Asosiy xulosa	O'zbekiston uchun ahamiyati
1.	Jahon banki	2011	Sud va moliyaviy boshqaruv	Moliyaviy mas'uliyat va sud mustaqilligi muvozanati zarur	Sud budjetining mustaqilligi va nazorati
2.	Viapiana F.	2018	Natijaga asoslangan budjet	Samaradorlik mezonlari shaffoflikni oshiradi, ammo sud mustaqilligiga bosim xavfi bor	KPIlarni ehtiyotkorlik bilan joriy etish

1 <https://www.lex.uz/docs/-5215806>

2 <https://lex.uz/docs/-8472517>

3 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida tizimlashtirildi.

3.	Viapiana F. [5]	2019	Sudlarni moliyalashtirish modellari	Turli davlatlarda budjetlashtirish mexanizmlari sud boshqaruviga ta'sir qiladi	Qiyosiy modeldan foydalanish
4.	Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD)	2024	Sud budjeti va boshqaruv	Ish yuklamasi va ish murakkabligini hisobga olish muhim	Ish hajmiga asoslangan budjet
5.	Jahon banki	2024	Sud budjetlari	Sudlar davlat xarajatlarning o'rtaacha 2%idan kamini tashkil etadi	Budjet ulushini natija bilan bog'lash
6.	Yevropa sud-huquq samaradorligi bo'yicha komissiyasi (CEPEJ)	2024	Sud budjeti va samaradorligi	Sud budjetini aholi jon boshiga va YalMga nisbatan baholash mumkin	Xalqaro benchmarking
7.	Viapiana F. [6]	2020	Italiya, Finlyandiya, Niderlandiya	Ratsional va shaffof resurs taqsimoti muhim	Sudlar kesimida formula
8.	Bosio E. [8]	2024 /2025	Sud samaradorligi	Samaradorlik mustaqillik, ochiqlik, sifat va kirish imkoniyati bilan bog'liq	Kompleks KPI tizimi
9.	Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD)	2026	Moldova sud budjeti	Ishlar soni va birlik xarajati asosida formulali budjet	O'zbekiston uchun yangi metodologik model

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) tadqiqotlarida sud budjetini shakllantirishda case-weighted budgeting, ya'ni ishlar hajmi va murakkabligiga asoslangan budjetlashtirish muhim mexanizm sifatida qaraladi [7]. Masalan, Finlyandiya sudlarning budjet va natijaviylik ko'rsatkichlari qatoriga: kelib tushgan ishlar soni; tugallangan ishlar soni; kechiktirilgan ishlar; qoldiq ishlar; sudyalarning ish yuklamasi; budjet mablag'lari; budjet ijrosi; ishlar ko'rilish muddati kabi ko'rsatkichlar kiritiladi. Ishlarning murakkabligi ham maxsus koeffitsiyentlar orqali hisobga olinadi.

Niderlandiyada esa sud budjetini shakllantirishda kutilayotgan hal qilinadigan ishlar soni va bir ishga to'g'ri keladigan xarajat kabi mezonlardan foydalanish tajribasi mavjud.

Bu tajriba O'zbekiston uchun muhim, chunki sudlar o'rtasida budjet resurslarini faqat shtat birliklari yoki oldingi yil xarajatlari asosida emas, balki ish yuklamasi + ish murakkabligi + infratuzilma ehtiyoji asosida taqsimlash imkoniyatini yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda institutsional, tizimli, qiyosiy, iqtisodiy-huquqiy tahlil, statistik tahlil, ekspert baholash va indikatorli yondashuv usullaridan foydalanildi. Sudlarni moliyaviy boshqarishni tahlil qilishda quyidagi manbalar asos qilib olindi: O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi; O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 28-iyuldagi "Sudlar to'g'risida"gi O'RQ-703-son⁴ Qonuni; O'zbekiston Respublikasining "Sud hokimiyati organlari faoliyatini moliyalashtirish to'g'risida"gi O'RQ-1177-son Qonuni; O'zbekiston Respublikasining Budjet kodeksi⁵.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarish — bu sud hokimiyati organlarining o'z funksiyalarini samarali amalga oshirishi uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslarni rejalashtirish, shakllantirish, taqsimlash, sarflash, hisobga olish, nazorat qilish va natijadorligini baholash jarayonidir.

Uni quyidagi funksional zanjir orqali ifodalash mumkin:

Moliyaviy ehtiyojlarni aniqlash → budjet so'rovi → budjet ajratmalari → taqsimlash → xarajatlarni amalga oshirish → monitoring → audit → natijadorlikni baholash.

Sud moliyasining o'ziga xosligi shundaki, u tijorat tashkilotlaridan farqli ravishda foyda olishga emas, balki jamoat manfaatini ta'minlash va odil sudlovni amalga oshirishga yo'naltiriladi.

Shuning uchun sud xarajatlarning samaradorligi faqat "qancha mablag' sarflandi?" degan savol bilan emas, balki:

- qancha sud ishlari ko'rib chiqildi;
- sud xizmatlarining sifati qanday o'zgardi;
- sud ishlarini ko'rish muddatlari qanday o'zgardi;

⁴ <https://lex.uz/docs/-5534923>

⁵ <https://lex.uz/docs/-2304138>

- raqamli xizmatlardan foydalanish darajasi qanday;
- fuqarolar uchun sudga murojaat qilish imkoniyatlari qay darajada yaxshilandi;
- sud infratuzilmasining holati qanday kabi natijaviy ko'rsatkichlar bilan baholanishi lozim.

O'zbekiston Respublikasining 2026-yil 11-sentyabrdagi "Sud hokimiyati organlari faoliyatini moliyalashtirish to'g'risida"gi O'RQ-1177-son Qonuni sud hokimiyati organlari moliyasini boshqarishning yangi huquqiy bosqichini belgiladi. Qonunga ko'ra, sudlar faoliyatini moliyalashtirish faqat O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti hisobidan amalga oshiriladi.

Shu bilan birga, navbatdagi yil uchun Davlat budjeti to'g'risidagi qonunda Konstitutsiyaviy sud, Oliy sud va Sudyalar oliy kengashining faoliyatini moliyalashtirish uchun mablag'lar nazarda tutiladi (2-jadval).

2-jadval. Sudlarni moliyalashtirishning asosiy iqtisodiy-huquqiy tamoyillari⁶

t/r	Tamoyil	Mazmuni	Iqtisodiy ahamiyati
1.	Qonuniylik	Barcha moliyaviy operatsiyalar qonunchilik asosida amalga oshiriladi	Moliyaviy intizomni ta'minlaydi
2.	Ochiqlik	Moliyaviy jarayonlar haqida axborot ochiq bo'lishi	Jamoatchilik ishonchini oshiradi
3.	Shaffoflik	Mablag'larning shakllanishi va sarflanishi aniq bo'lishi	Korrupsiya xavfini kamaytiradi
4.	Etarlilik	Odil sudlovni amalga oshirish uchun resurslar yetarli bo'lishi	Sud xizmatlari uzluksizligini ta'minlaydi
5.	Moliyaviy mustaqillik	Sudlar faoliyati uchun ajratilgan mablag'larni qonun doirasida mustaqil tasarruf etish	Sud mustaqilligini mustahkamlaydi
6.	Maqsadlilik	Mablag'lar belgilangan vazifalarga yo'naltiriladi	Budjet intizomini ta'minlaydi
7.	Samaradorlik	Xarajatlar erishilgan natija bilan taqqoslanadi	Resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlaydi

Yangi qonunchilikning muhim jihatlaridan biri — sudlarning budjet so'rovini shakllantirish jarayonida sud organlarining ishtiroki kuchaytirilganidir.

O'RQ-1177-son Qonunga muvofiq, sudlarni moliyalashtirishga oid budjet so'rovi Konstitutsiyaviy sud, Oliy sud, Sudyalar oliy kengashi va Oliy sud huzuridagi Sudlar faoliyatini ta'minlash departamenti tomonidan tegishli vakolatlari doirasida tayyorlanadi.

Sudlarning moliyaviy boshqaruvida eng muhim masalalardan biri budjet resurslarining barqarorligidir.

O'RQ-1177-son Qonunga ko'ra, sudlar faoliyatini ta'minlash uchun navbatdagi moliya yiliga mablag'lar, qoida tariqasida, o'tgan moliya yilida ajratilgan mablag'lardan kam bo'lmagan miqdorda ajratilishi nazarda tutilgan. Shuningdek, davlat budjeti daromadlari prognozi ijrosidan kelib chiqib sudlar faoliyatini moliyalashtirish xarajatlarini kamaytirishga yo'l qo'yilmaydi. Bu normalar sudlarning moliyaviy mustaqilligini institutsional jihatdan kuchaytirishga qaratilgan.

Sudlar faoliyatini samarali tashkil etish uchun moliyaviy mablag'lar bilan bir qatorda moddiy-texnikaviy ta'minot ham muhim ahamiyatga ega.

Sudlar faoliyatini moddiy-texnikaviy va moliyaviy jihatdan ta'minlash O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi huzuridagi Sudlar faoliyatini ta'minlash departamenti tomonidan amalga oshiriladi.

Departamentning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- Sudlar faoliyatini moddiy-texnikaviy va moliyaviy jihatdan ta'minlashga doir ishlarni tashkil etish;
- Mazkur ishlarni takomillashtirish yuzasidan takliflar tayyorlash;
- Sud binolarini qurish va ta'mirlash uchun ajratilgan mablag'larning samarali sarflanishini ta'minlash;
- Sudlar faoliyati uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rish;
- Sudyalar va sud apparati xodimlarining mehnat sharoitlarini yaxshilash bo'yicha takliflar ishlab chiqish;
- Sudyalar va sud apparati xodimlarining moddiy va ijtimoiy ta'minotini yaxshilash yuzasidan takliflar tayyorlash;
- Sudlar faoliyatini moliyaviy va moddiy-texnikaviy jihatdan ta'minlashning joriy holatini tizimli tahlil qilish;
- Sudlar faoliyatini rivojlantirishga doir uzoq muddatli kompleks dasturlar tayyorlash;
- Sudyalar va sud protsesslari xavfsizligini ta'minlash bo'yicha ishlarni tashkil etish.

Departamentning ushbu vazifalari sudlar faoliyatini barqaror tashkil etishga, moliyaviy va moddiy resurslardan samarali foydalanishga hamda sudyalarga uchun munosib mehnat sharoitlarini yaratishga qaratilgan.

6 Muallif tomonidan o'rganilgan ma'lumotlar asosida tizimlashtirildi.

Sud hokimiyatining samaradorligi sudyalari va sud apparati xodimlarining kasbiy faoliyati uchun yaratilgan sharoitlarga ham bog'liq. Sudyalari qonunlarni chuqur bilishi, ishlarni xolis va adolatli ko'rib chiqishi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilishi uchun munosib mehnat sharoitlariga ega bo'lishi lozim.

Shu sababli sudlarni moliyalashtirish jarayonida sudyalari va sud apparati xodimlarining mehnat sharoitlarini, moddiy va ijtimoiy ta'minotini yaxshilash masalalari muhim o'rin tutadi. Mehnat sharoitlarini yaxshilash quyidagi yo'nalishlarni qamrab olishi mumkin:

- Zamonaviy va qulay ish xonalari bilan ta'minlash;
- Zarur kompyuter va orgtexnika vositalaridan foydalanish imkoniyatini yaratish;
- Sud hujjatlarini yuritish va saqlash tizimini takomillashtirish;
- Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish;
- Sudyalari va xodimlarning kasbiy malakasini oshirish uchun shart-sharoitlar yaratish;
- Xavfsiz va munosib mehnat muhitini ta'minlash.

Ushbu chora-tadbirlar sud ishlarini o'z vaqtida va sifatli ko'rib chiqish, sud apparati faoliyatini yaxshilash hamda sud xizmatlarining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, sudlari faoliyatini samarali amalga oshirishda sud binolarining holati, ularning jihozlanishi va zarur infratuzilma bilan ta'minlanganligi muhim ahamiyatga ega. Sud binolari fuqarolar va yuridik shaxslarning sudga murojaat qilishlari, sud majlislarida ishtirok etishlari va o'z huquqlarini himoya qilishlari uchun qulay sharoit yaratishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan ilmiy izlanishlar natijalari sudlarni moliyaviy jihatdan boshqarishni davlat moliyasining alohida yo'nalishi sifatida emas, balki sud hokimiyatining institutsional mustaqilligi, odil sudlov sifati, aholining sudga murojaat qilish imkoniyatlari va davlat boshqaruvi samaradorligini ta'minlovchi kompleks iqtisodiy-huquqiy mexanizm sifatida ko'rib chiqish zarurligini ko'rsatdi. Sud tizimining samarali faoliyati uchun nafaqat yetarli budjet mablag'larining mavjudligi, balki ularni ilmiy asoslangan tarzda rejalashtirish, obyektiv mezonlar asosida taqsimlash, maqsadli va samarali sarflash, natijalarni baholash hamda moliyaviy nazoratni amalga oshirish muhim ahamiyatga ega.

Xorijiy tajriba tahlili shuni ko'rsatdiki, sudlari budjetini shakllantirishda avvalgi yil xarajatlari yoki shtat birliklari soni bilan bir qatorda ish faoliyatining real ko'rsatkichlarini hisobga olish sudlari o'rtasida moliyaviy resurslarning yanada obyektiv taqsimlanishiga xizmat qiladi. Shuning uchun budjetni shakllantirishda ko'rilayotgan ishlar soni, ishlarning murakkabligi, sudyalari ish yuklamasi, hududiy xususiyatlar, infratuzilmaning holati va raqamlashtirish darajasini hisobga olish maqsadga muvofiq.

Tadqiqotda aniqlangan muhim ilmiy xulosalardan biri shundan iboratki, sudlarning moliyaviy mustaqilligi budjet mablag'laridan samarali va mas'uliyatli foydalanish bilan uyg'unlashadi. Shu bois moliyaviy mustaqillik kuchaygan sari budjet shaffofligi, ichki nazorat, audit, hisobdorlik va natijaviylikka qo'yiladigan talablarni izchil rivojlantirish sud faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi.

Tahlillar sud xarajatlarini baholashda budjet ijrosi darajasi bilan bir qatorda qo'shimcha samaradorlik ko'rsatkichlaridan kompleks foydalanish muhimligini ko'rsatdi. Masalan, budjet mablag'larining 100 foiz o'zlashtirilishi budjet boshqaruvi samaradorligini ifodalovchi muhim ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Samaradorlikni yanada to'liq aniqlash uchun 1 ta sud ishiga to'g'ri keladigan xarajat, 1 sudyaga to'g'ri keladigan budjet, ishlarni ko'rib chiqish muddati, qoldiq ishlar koeffitsiyenti, raqamli texnologiyalarga qilingan investitsiyalar ulushi, kapital xarajatlar ulushi va budjet xarajatlarining natijaviyligi kabi ko'rsatkichlardan kompleks foydalanish zarur. Shuningdek, sudlarning moliyaviy boshqaruvida xarajatlarning tarkibiy tuzilishiga alohida e'tibor qaratish lozim. Mehnatga haq to'lash va joriy xarajatlar bilan bir qatorda raqamli sud tizimi, elektron arxiv, axborot xavfsizligi, sun'iy intellektga asoslangan tahliliy vositalar, sud binolarini modernizatsiya qilish va inklyuziv infratuzilmaga investitsiyalarning ulushi ortib borishi sud tizimining uzoq muddatli samaradorligini mustahkamlash uchun muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 13-yanvardagi "Sud organlari faoliyatini moliyalashtirish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6134-son Farmoni // URL: <https://www.lex.uz/uz/docs/-5215806>
2. O'zbekiston Respublikasining 2026-yil 11-sentyabrdagi "Sud hokimiyati organlari faoliyatini moliyalashtirish to'g'risida"gi O'RB-1177-son Qonuni // URL: <https://lex.uz/docs/8472517>
3. World Bank. World Development Report: Governance and the Law. Washington, DC: World Bank.

4. Viapiana, F. (2018). Pressure on Judges: How the Budgeting System Can Impact on Judge's Autonomy. *Laws*, 7(4), 38.
5. Viapiana, F. (2019). Funding the Judiciary: How Budgeting System Shapes Justice. A Comparative Analysis of Three Case Studies. *International Journal for Court Administration*, 10(1), 23–33.
6. Viapiana, F. (2020). A performance-based budget in the judiciary: allocation of resources and performance variability in first instance courts. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 33(2), 177–206.
7. OECD. Government at a Glance. OECD Publishing.
8. Bosio, E. (2025). A Survey of Judicial Effectiveness: The Last Quarter Century of Empirical Evidence. *World Bank Research Observer*, 40(2), 185–210.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
